

Sygn. akt I ACa 1147/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Robert Jurga (spr.) SSO del. Beata Kurdziel
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko Bankowi (...)w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 21 kwietnia 2015 r. sygn. akt VII GC 12/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Robert Jurga SSA Andrzej Struzik SSO del. Beata Kurdziel

I ACa 1147/15

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w K. w upadłości likwidacyjnej wniósł o zasądzenie od pozwanego Banku(...)w K. kwoty 2.217.525,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 października 2014 r. oraz kosztami postępowania.

Powód oparł swoje żądanie na podstawie art. 127 ust. 3 puin, w związku z wadliwymi bezskutecznymi czynnościami w stosunku do masy upadłości czyli zapłaty, ewentualnie zabezpieczenia długu niewymagalnego w okresie krótszym niż dwa miesiące od dnia złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, zaspokojenie wierzyciela po ogłoszeniu upadłości z pominięciem reguł przewidzianych w prawie upadłościowym i naprawczym, a także zawarcie porozumienia przekraczającego zakres zwykłych czynności bez zgody tymczasowego nadzorca sądowego. Na wysokość roszczenia objętego pozwem składają się wierzytelności w kwocie 1.811.860 zł tytułem niewymagalnej części kredytu inwestycyjnego oraz w kwocie 405.665,51 zł tytułem niewymagalnego i zapłaconego po ogłoszeniu upadłości kredytu obrotowego.

W złożonej odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) w K. wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że przedmiotowa spłata została dokonana nie przez upadłego ale przez osobę trzecią zatem zgodnie z powołanym przepisem art. 127 ust. 3 puin. Zatem skoro spłata nie nastąpiła przez samego upadłego nie może skutkować sankcją bezskuteczności wobec masy upadłości. Ponadto pozwany podniósł, iż spłata zadłużenia zaciągniętego przez (...) Sp. z o.o. w K., gdyż (...) Sp. z o.o. nabywając aktem notarialnym nieruchomości obciążoną na rzecz pozwanego hipotekami zabezpieczającymi kredyt i odsetki od kredytu inwestycyjnego stała się dłużnikiem rzeczowym pozwanego. Z tego chociażby względu spłata kredytu inwestycyjnego, który był zabezpieczony na zbytej umową sprzedaży z dnia 20 września 2013 r. nieruchomości, nie mogła pozbawić ogółu wierzycieli proporcjonalnego zaspokojenia w ramach postępowania upadłościowego, gdyż w postępowaniu tym hipoteka nadal korzysta z pierwszeństwa zaspokojenia. Ponadto pozwany wskazał, iż spłata dokonana przez (...) Sp. z o.o. wobec pozwanego była zgodna z przepisami i została dokonana skutecznie. Nadto, zarzut spłaty długu upadłego po ogłoszeniu upadłości był zdaniem pozwanego całkowicie chybiony, gdyż to nie upadły, ale osoba trzecia dokonała spłaty długu. Wobec powyższego zastosowania w niniejszym postępowaniu nie może mieć art. 127 ust 3 oraz art. 137 puin.

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Kielcach zasądził I od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 2.217.525,51zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym, w wysokości 13% od dnia 24 października 2014r. i z dalszymi każdorazowymi ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kwotę 7.217 zł tytułem kosztów procesu. Z kolei w pkt. II wyroku pobrano od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sąd Okręgowy w Kielcach kwotę 100.000 zł tytułem kosztów sądowych.

Jak ustalił Sąd Okręgowy (...) Sp. z o.o. w K. zawarł z pozwanym dwie umowy kredytu. Pierwszą o nr (...)z dnia 29 grudnia 2009 r. o kredyt inwestycyjny w wysokości 2.000.000 zł na okres od 29 grudnia 2009 r. do 30 września 2019 r. Zgodnie z §2 umowy kredyt ten miał zostać uruchomiony w transzach po 500.000 zł każda w dniu 26 lutego 2010 r., 31 marca 2010 r., 30 kwietnia 2010 r., 31 maja 2010 r.

Kolejno w dniu 26 lutego 2010 r. strony zawarły aneks nr (...) do przedmiotowej umowy, w dniu 30 lipca 2010 r. aneks numer (...), a w dniu 30 listopada 2011 r. aneks nr (...).

Zgodnie z umową i powyższymi aneksami kredyt miał zostać spłacany w miesięcznych ratach płatnych do ostatniego dnia miesiąca, przy czym ostatnia rata płatna do dnia 30 września 2019 r. Zgodnie z §7 umowy w brzmieniu po zmianie aneksem nr (...), od grudnia 2012 r. wysokość raty wynosić miała 24.820 zł. Spłata powyższego kredytu została zabezpieczona czterema hipotekami ustanowionymi na (...) Sp. z o.o. w K., dla których Sąd Rejonowy prowadzi księgi wieczyste o nr (...). Były to dwie hipoteki umowne łączne zwykłe na kwotę 2.000.000 zł oraz na kwotę 500.000 zł dla zabezpieczenia spłaty kapitału oraz dwie hipoteki umowne łączne kaucyjne do kwoty 1.300.000 zł ora kwoty 320.000 dla zabezpieczenia spłaty odsetek i kosztów.

Drugą umowę o nr (...) strony zawarły w dniu 19 listopada 2012 r. na kwotę 400.000 zł rocznego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym z przeznaczeniem na finansowanie działalności bieżącej, a w szczególności zgodnie z §3 na spłatę kredytów w bankach (...). Spłata tego kredytu miała nastąpić na dzień 18 listopada 2013 r.jako zabezpieczenie strony przewidziały weksel in blanco wystawiony przez (...) Sp. z o.o. w K. poręczony przez W. M. i M. M. – członków zarządu oraz ich małżonki i jednocześnie współników spółki (...) Sp. z o.o. w K.. Ponadto strony ustaliły hipotekę umowną

łącznie na kwotę 800.000 zł ustanowioną na nieruchomościach będących własnością W. M. i M. M.- członków zarządu i wspólników spółki, dla których Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...).

Następnie w dniu 20 września 2013 r. (...) Sp. z o.o. w K. zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. umowę sprzedaży nieruchomości, w formie aktu notarialnego Rep. (...), o numerach ksiąg wieczystych KW (...), na których ustanowione były hipoteki na rzecz pozwanego. Umowa ta została zmieniona aktem notarialnym z dnia 23 września 2013 r. Rep (...). Wobec powyższego zapłata ceny miała następować w sposób i w terminach określonych w umowie tj. poszczególne wpłaty miały być dokonywane przez kupującego na rachunki niektórych z wierzycieli (...) Sp. z o.o. w K. tj. hipotecznych, publicznoprawnych i pozwanego banku (...). Pozostała część ceny miała zostać wpłacona przelewem na rachunek bankowy (...) Sp. z o.o. w K. w terminie 14 dni od wykreślenia wszystkich wskazanych w akcie notarialnym hipotek.

W związku z postanowieniami powyżej wskazanej umowy sprzedaży nieruchomości (...) Sp. z o.o. zobowiązała się zapłacić na rzecz pozwanego kwoty: 1.830.000 zł tytułem całkowitej spłaty zadłużenia (...) Sp. z o.o. w K. wynikającej z umowy kredytu inwestycyjnego(...)z dnia 29 grudnia 2009 r. w terminie do dnia 20 października 2013 r. oraz kwoty 410.000 zł tytułem całkowitej spłaty zadłużenia wynikającego z umowy kredytu obrotowego nr (...) z dnia 19 listopada 2012 r. w terminie do 20 października 2013 r.

Następnie w dniu 26 września 2013 r. (...) Sp. z o.o. w K. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości likwidacyjnej. Postanowieniem z dnia 4 października Sąd Rejonowy w K.zabezpieczył majątek dłużnika poprzez powołanie tymczasowego nadzorcy sądowego.

W dalszej kolejności, 31 października 2013 r. pozwany oraz (...) Sp. z o.o. zawarli trójstronne porozumienie, na mocy którego wskazana spółka zobowiązała się do spłaty zadłużenia (...) Sp. z o.o. w K. wobec pozwanego, w terminie do dnia 29 listopada 2013 r. Strony zawarły oświadczenie, iż porozumienie to nie stanowi przejęcia długu. Postanowienie to zostało jednak zawarte bez zgody tymczasowego nadzorcy sądowego, który sprawował swoją funkcję od 4 października 2013 r.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy Wydział V Gospodarczy Sekcja ds. Upadłościowych i Naprawczych w sprawie o sygn. akt V GU 72/13 postanowił ogłosić upadłości dłużnika (...) Sp. z o.o. w K., określić, że upadłość ta prowadzona będzie przez likwidację majątku dłużnika. Ponadto wyznaczyć sędziego komisarza w osobie B. S., a syndyka w osobie E. P.. Postanowienie to stało się prawomocne z dniem 14 listopada 2013 r.

Pismem z dnia 11 sierpnia 2014 r. pozwany poinformował Syndyka Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w K. w upadłości likwidacyjnej o okoliczności dokonania spłat kredytu inwestycyjnego udzielonego na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 grudnia 2009 r. w dniu 31 października 2013 r. została spłacona kwota kapitału w wysokości 312.725,02 zł plus odsetki w kwocie 11.134,98 zł. Pozostałą część kredytu w wysokości kapitału 1.499.134,98 zł i odsetki w kwocie 6.670,54 zł spłacono w dniu 29 listopada 2013 r. Ponadto o spłacie kredytu obrotowego na rachunku bieżącym udzielonym na podstawie umowy nr (...) z dnia 19 listopada 2012 r. kapitał w wysokości 400.000 zł i odsetki w wysokości 5.665,51 zł spłacone zostały w dniu 29 listopada 2013 r.

Następnie powód kierował do pozwanego w dniu 24 września 2014 r. wezwanie do zapłaty kwoty 2.235.331,03 zł. W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 29 września 2014 r. pozwany poinformował, że żądnie zawarte w wezwaniu jest całkowicie pozbawione podstawy prawnej, gdyż wierzytelność została spłacona przez osobę trzecią, a nie przez upadłego.

W dniu 1 października powód skierował do pozwanego ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty zakreślając pozwanemu siedmiodniowy termin do uregulowania wskazanej należności. W odpowiedzi pozwany pismem z dnia 16 października 2014 r. wskazał, iż żądanie jest pozbawione podstawy prawnej wynikającej z przepisów prawa upadłościowego i naprawczego. Nie pozostaje bowiem bez znaczenia okoliczność, iż spłaty zadłużenia dokonała osoba trzecia, a nie upadły.

W swoich rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 127 ust. 3 puin bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości. Ma rację powód powołując się na okoliczność, iż w świetle przytoczonego przepisu bezskuteczna wobec masy upadłości jest zapłata lub zabezpieczenie długu niewymagalnego na dwa miesiące przed złożeniem wniosku, to tym bardziej za bezskuteczną należy uznać w stosunku do masy upadłości zapłatę lub zabezpieczenie takiego długu po złożeniu wniosku, a jeszcze przed ogłoszeniem upadłości. Ustęp 3 odnosi się do zobowiązań upadłego. Zabezpieczenie długu osoby trzeciej powinno być oceniane na podstawie art. 130 prawa upadłościowego i naprawczego i ewentualnie art. 527 k.c. Przepis ten reguluje jedynie bezskuteczność zaspokojenia lub zabezpieczenia długu niewymagalnego w okresie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Czynności te są ex lege bezskuteczne do masy upadłości.

Komentowany przepis nie będzie miał zastosowania do zabezpieczeń dokonywanych w chwili zaciągnięcia zobowiązania oraz do zabezpieczenia długów przeszłych. Jego zastosowanie sprowadza się do przypadku, gdy dokonano zabezpieczenia długu niewymagalnego. Innymi słowy, chodzi tutaj o przypadek, gdy najpierw zaciągnięto zobowiązanie, a następnie przed jego wymagalnością w terminie dwóch miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości doszło do umownego zabezpieczenia tego zobowiązania.

Pogląd ten znalazł odzwierciedlenie w wyroku SN z 20 marca 2002 r. (V CKN 888/2000, LexisNexis nr 357327, OSNC 2003, nr 3, poz. 39). W uzasadnieniu czytamy, że chodzi tu o taką sytuację, w której doszło do ustanowienia późniejszego zabezpieczenia dla umocnienia wcześniej istniejącego już (i niewymagalnego) zadłużenia upadłego (wierzycielności wobec upadłego). Czynność prawna ustanawiająca takie zabezpieczenie jest zatem bezskuteczna ex lege wobec masy upadłości, jeżeli dokonano jej w tzw. okresie ochronnym. Nie ma w tym przypadku znaczenia, kiedy powstał dług »niepłatny«, objęty zabezpieczeniem (przed tzw. okresem ochronnym lub w czasie jego trwania), byleby w ogóle istniał jeszcze przed ustanowieniem zabezpieczenia. Ustanowienie w tzw. okresie ochronnym zabezpieczenia obejmującego niewymagalny dług, angażującego składniki majątku upadłego, niewątpliwie tworzy stan realnego zagrożenia dla wierzycieli masy upadłości, dlatego właśnie objęte zostało sankcją bezskuteczności ex lege. Stan wspomnianego zagrożenia wynika z tego, że przyszły upadły dokonuje zabezpieczenia, jak gdyby ponad istniejącą wówczas potrzebę prawną w tym znaczeniu, iż objęte zabezpieczeniem roszczenie określonego wierzyciela nie jest jeszcze wymagalne i w związku z tym nie powstał jeszcze prawny obowiązek uczynienia zadość zabezpieczeniu roszczenia. W art. 127 ust. 3 posłużono się pojęciem zabezpieczenie długu niewymagalnego, nie precyzując, o jaki rodzaj zabezpieczenia chodzi. Bez wątplenia może to nastąpić jedynie w drodze umowy między dłużnikiem a wierzycielem. Trzeba pamiętać, że w doktrynie wyróżnia się zabezpieczenia osobiste (np. poręczenie, weksel in blanco, poręczenie wekslowe) oraz zabezpieczenia rzeczowe, do których można zaliczyć: hipotekę, zastaw, zastaw rejestrowy, przewłaszczenie na zabezpieczenie. przepis ten reguluje jedynie te drugie zabezpieczenia. Ratio legis omawianego przepisu sprowadza się do ochrony wierzycieli w tym znaczeniu, że wszyscy powinni być jednakowo traktowani w takich samych okolicznościach. Z tego względu ustawodawca sankcjonuje czynności prawne upadłego w postaci bezskuteczności zabezpieczeń dokonanych w warunkach określonych w tym przepisie. Zachwianie równowagi pomiędzy równym traktowaniem wierzycieli może nastąpić jedynie w przypadku wierzycielności zabezpieczonych rzeczowo, gdyż korzystają one z uprzywilejowanego trybu zaspokojenia w toku postępowania upadłościowego.

W niemiejszej sprawie pozwany otrzymał zapłatę kwoty 2.235.331,03 zł od spółki (...) Sp. z o.o., a źródłem tej płatności były postanowienia umowy sprzedaży nieruchomości z dnia 20 września 2013 r. oraz porozumienie z dnia 31 października 2013 r. Pierwsza ze wskazanych czynności została zawarta na 6 dni przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, a druga po złożeniu wniosku i na 6 dni przed ogłoszeniem upadłości (...) Sp. z o.o. w K..

Należy podkreślić, że zapłata lub zabezpieczenie długu niewymagalnego istnieje wtedy, kiedy wynikający z ustawy lub z umowy termin płatności jeszcze nie nastąpił, a dług zostaje spłacony lub zabezpieczony. Słusznie wskazał powód, iż w związku z umową sprzedaży nieruchomości poczynioną przez (...) Sp. z o.o. w K. w dniu 31 października 2013

r. pozwany otrzymał kwotę 323.860 zł, a w dniu 29 listopada 2013 r. kwotę 1.505.805,52 zł tytułem spłaconego kredytu inwestycyjnego(...)z dnia 29 grudnia 2009 r. Podkreślenia wymaga, iż na dzień zawierania umowy sprzedaży nieruchomości czyli 20 września 2013 r. nie były wymagalne raty za okres od września 2013 do września 2019 r. Ponadto pozwany otrzymał w dniu 29 listopada także kwotę 415.665,51 zł tytułem spłaty kredytu obrotowego wymagalnego w dniu 18 listopada 2013 r. Zatem na dzień zawierania umowy sprzedaży i porozumienia czyli w dacie 20 września 2013 r. i 31 października 2013 r. zobowiązanie upadłego zapłaty kwoty wynikającej z umowy kredytu nr (...) nie było wymagalne. Istotnym jest, iż w niniejszym przypadku doszło do takiej konstrukcji umowy sprzedaży i porozumienia do zapłaty długu niewymagalnego kosztem majątku masy upadłości i prawa ogółu wierzycieli do uzyskania zaspokojenia w toku postępowania upadłościowego.

W zupełności nie ma racji pozwany podnosząc, iż skoro spłata została dokonana przez osobę trzecią czyli (...) Sp. z o.o., a nie upadłego, nie ma zastosowania w niniejszy przypadku przepis art. 127 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego, zatem nie można uznać dokonanej czynności za bezskuteczną. Nadmienić należy, że mimo uiszczenia zobowiązania niewymagalnego przez osobę trzecią, na podstawie zawartego między stronami porozumienia, w konsekwencji ujemny bilans wystąpił w masie upadłości. Zgodnie z przepisami prawa upadłościowego, z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego zgodnie z art. 61 prawa upadłościowego i naprawczego. Z dniem 6 listopada 2013 r. w skład masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w K. weszła również wierzytelność przysługująca względem spółki (...) Sp. z o.o. o zapłatę pozostałej ceny sprzedaży nieruchomości.

Uszło uwadze pozwanego, iż po ogłoszeniu upadłości niedopuszczalne jest zaspokajanie wierzycieli w sposób inny niż przewidują to wyłącznie przepisy prawa upadłościowego i naprawczego, a obowiązek wydania sum wchodzących w skład masy upadłości spoczywa na wszystkich wierzycielach, którzy są tylko w ich posiadaniu.

Niewątpliwie w niniejszej sprawie porozumienie zawarte pomiędzy pozwanym a (...) Sp. z o.o. w dniu 31 października 2013 r. zostało zawarte bez zgody nadzorca sądowego. Odwołując się do art. 38 i art. 76 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu wymaga zgody tymczasowego nadzorca sądowego, brak takiej zgody oznacza, iż podjęta czynności jest prawnie bezskuteczna wobec masy upadłości. Pojęcie zwykłego zarządu nie jest ustawowo definiowane, dlatego też istnieją trudności interpretacyjne do zakresu tych czynności. Można stwierdzić, że przez te czynności należy rozumieć takie, które zmierzają do utrzymania rzeczy w stanie niepogorszonym, zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki. W tych granicach również istnieje możliwość zaciągania zobowiązań, które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa upadłego, jeżeli nie prowadzi to do wyzbycia się majątku upadłego czy też jego obciążenia (por. wyrok SN z 13 czerwca 2002 r., V CKN 1063/2000, Lexis.pl nr 379801). Trzeba jednakże z całą mocą pokreślić, że o tym, czy określona czynność przekracza granice zwykłego zarządu, decyduje konkretny przypadek. Zależne to jest też od wielkości majątku upadłego i od skali prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Określona czynność prawna zobowiązująca w przypadku niewielkiego przedsiębiorstwa może zostać uznana za czynność przekraczającą zwykły zarząd, a w przypadku działalności w dużych rozmiarach zwykłego zarządu nie przekroczy (por. również wyrok SN z 5 września 2002 r., II CKN 920/2000, Lexis.pl nr 376148). Nie ulega wobec powyższego wątpliwości, iż czynności prawna dotycząca kwoty ponad dwóch milionów złotych, odnosząca się do niewymagalnego jeszcze zobowiązania, jest czynnością przekraczającą zakres zwykłych czynności.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany zaskarżając go w całości i na podstawie art. 368 § 1 pkt. 2 Kpc zarzucając :

1. nierozpoznanie istoty sprawy polegające na nieustaleniu fundamentalnej z punktu widzenia rozstrzygnięcia okoliczności, czy w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z „zapłatą”, czy „zabezpieczeniem” długu, wyrażające się w konsekwentnym stosowaniu w tym zakresie przez Sąd I instancji alternatywy „zapłata lub zabezpieczenie” bez stanowczego określenia z którą z tych czynności mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie ;

2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 Kpc poprzez niewskazanie podstawy prawnej zasądzenia od pozwanego dochodzonej pozwem kwoty oraz poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, które z postanowień trójstronnego Porozumienia z dnia 31 października 2013 r. stanowiły czynności przekraczające zwykły zarząd majątkiem (...) sp. z o.o. w K. (obecnie w upadłości likwidacyjnej) ;

3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 Kpc poprzez dokonanie przez Sąd meriti oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego polegające na :

a) uznaniu, że zawarcie przez (...) sp. z o.o. w K. trójstronnego Porozumienia z dnia 31 października 2013 r. stanowiło czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu i wymagało w związku z tym zgody nadzorcy sądowego oraz, że konstrukcja postanowień tego Porozumienia doprowadziła w efekcie do umniejszenia masy upadłości i pokrzywdzenia ogółu wierzycieli, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią przedmiotowego „Porozumienia” ;

b) pominięciu istotnej w sprawie okoliczności dotyczącej zabezpieczenia hipotecznego spłaconego kredytu inwestycyjnego, a w konsekwencji przyjęcie, że spłata tego długu nastąpiła z pokrzywdzeniem wierzycieli upadłego, podczas gdy w postępowaniu upadłościowym należności zabezpieczone hipotecznie korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipotecznie ;

4. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. :

a) art. 127 puin polegające na nieprawidłowej subsumpcji stanu faktycznego sprawy wyrażające się w uznaniu przez Sąd Okręgowy, iż bez znaczenia pozostaje bezsporna w sprawie okoliczność, iż spłata długu kredytowego dokonana została przez osobę trzecią a nie upadłego, co pozostaje w jawnej sprzeczności z wykładnią językową art. 127 ust. 3 puin ;

b) art. 76 ust 3 puin polegające na zastosowaniu tego przepisu w sytuacji, w której porozumienie z dnia 31 października 2013 r. nie zawierało żadnych postanowień, które stanowiły przekroczenie zarządu majątkiem (...) sp. z o.o. w K. (obecnie w upadłości) ;

c) art. 61 puin polegające na uznaniu, że świadczenie pieniężne (...) sp. z o.o. w T. uiszczone przez tenże podmiot na rzecz Banku (...) w K. I Oddział w K. weszło do masy upadłości (...) sp. z o.o. w K..

5. Z ostrożności procesowej na wypadek nieuwzględnienia apelacji pozwany podniósł zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego przez Bank Spółdzielczy w K. I Oddział w K. na podstawie umowy o kredyt inwestycyjny nr (...)z dnia 29 grudnia 2009 r. ze zmianami, w kwocie wynoszącej na dzień 6 listopada 2013 r. (ogłoszenie upadłości) 1.824.375,09 zł składającej się z wierzytelności głównej tj. kapitału w wysokości 1.811.860 zł i odsetek naliczonych do dnia ogłoszenia upadłości w wysokości 12.515,09 zł z częścią wierzytelności dochodzonej przez powoda w niniejszej sprawie w wysokości 323.860 zł, tj. kwotą wpłaconą na poczet zadłużenia (...) sp. z o.o. w K. (obecnie w upadłości likwidacyjnej) w dniu 31 października 2013 r.

Zarzucając powyższe, na podstawie art. 368 § 1 pkt. 5 Kpc pozwany wniósł o :

1. zmianę wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg. norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego za II instancję i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł ewentualnie o

2. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia co do kosztów postępowania apelacyjnego.

3. z ostrożności procesowej na wypadek nieuwzględnienia zarzutów apelacji zawartych w pkt. 1 do 4, wnoszę o zmianę pkt. 1 wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa w zakresie kwoty objętej zarzutem potrącenia tj. 323.860

zł oraz stosunkowego rozdzielenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego stosownie do wyniku sprawy.

W złożonej odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Odwoławczy podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne dokonane w pierwszej instancji, albowiem Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe rzetelnie i prawidłowo, dokonując trafnych ustaleń faktycznych w oparciu o analizę wszystkich zebranych w sprawie dowodów. Chybione są zatem w całości zarzuty odnoszące się do poczynionych przez Sąd I Instancji ustaleń stanu faktycznego, oceny materiału dowodowego przyjętej za podstawę orzeczenia jak i naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego. Tym samym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji wyciągnął co do zasady trafne wnioski z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, co odpowiada prawidłowości i logiczności rozumowania, a także zasadom swobodnej oceny dowodów.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów apelacyjnych, w pierwszej kolejności za bezzasadny należy uznać najdalej idący zarzut - nierozpoznania istoty sprawy. O zasadności tego zarzutu można by było mówić dopiero wtedy gdyby Sąd I instancji nie orzekł merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty strony pozwanej. Pogląd taki prezentuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2003 r. II CK 293/02 Lex 156222. W podobny sposób wypowiedział się także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22 wskazując, że nierozpoznanie istoty sprawy – w rozumieniu art. 378 § 2 Kpc – oznacza zaniechanie przez sąd I instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcia merytorycznych zarzutów pozwanego. W podobny sposób wypowiadał się także Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 12 października 1999 r. III CKN 418/98, Lex 406989, 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, Lex 54355, z dnia 21 października 2005 r. III CK 161/05, Lex 178635. Sytuacja taka jednakże nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Wystąpienie powoda zostało przez Sąd I instancji ocenione tak w zakresie wskazanej w pozwie jego podstawy prawnej jak i przywołanych dla jej uzasadnienia okoliczności faktycznych. Sąd Okręgowy dokonał także oceny merytorycznych zarzutów pozwanego Banku. Można mieć zastrzeżenia do formy tej oceny. Nie można jednak stawiać zarzutu jej braku tylko z tego powodu, że jest dla pozwanego niekorzystna. W ocenie Sądu Apelacyjnego omawiany zarzut jest prawdopodobnie wynikiem braku wnikliwej analizy treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku bowiem tak swoich ustaleniach - k. 157 i rozważaniach prawnych - k. 159, Sąd Okręgowy wskazał, iż jego wątpliwości co do zgodności z art. 127 puin budzi zapłata niewymagalnego długu pozwanego. To, że w swoich rozważaniach prawnych przywołuje pełną treść art. 127 ust. 3 puin nie oznacza, że istnieje wątpliwość co do tego jak należy kwalifikować czynności dokonane przez strony.

Kolejny zarzut apelującego dotyczy naruszenia art. 328 § 2 Kpc. Oceniając ten zarzut należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na to, że w judykaturze został wyrażony pogląd, który Sąd Odwoławczy podziela i przyjmuje za własny, że naruszenie przepisu określającego wymagania, jakim winno odpowiadać uzasadnienie wyroku sądu tj. art. 328 § 2 Kpc, może być ocenione jako mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy w sytuacjach tylko wyjątkowych, do których zaliczyć można takie, w których braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 24 stycznia 2013 r. w Łodzi I ACa 1075/12 LEX nr 1267341). Sytuacja taka nie ma jednak miejsca w niniejszej sprawie. Apelujący domaga się precyzyjnego wskazania, które z postanowień Porozumienia stanowiły czynności przekraczające zwykły zarząd majątkiem (...) sp. z o.o. w K.. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zostało to wskazane w taki sposób aby te postanowienia zostały zindywidualizowane. Po raz kolejny odwołując się do uzasadniania zaskarżonego wyroku należy wskazać, że chodzi o te jego postanowienia, które dotyczą obowiązku zapłaty przez nabywcę nieruchomości na rzecz pozwanego wskazanych w nich środków, a

które w powiązaniu z umową sprzedaży nieruchomości stanowią część ceny należnej (...) sp. z o.o. w K. - k. 159 i 160. Z kolei podstawa prawna na jakiej Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie została wyraźnie wskazana - k. 160.

Kolejnym zarzutem apelacji pozwanego jest zarzut procesowego naruszenia art. 233 § 1 Kpc. Naruszenia powyższego przepisu upatrywał pozwany w dokonaniu przez Sąd Okręgowy oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego polegające na uznaniu, że zawarcie przez (...) sp. z o.o. w K. trójstronnego Porozumienia z dnia 31 października 2013 r. stanowiło czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu i wymagało w związku z tym zgody nadzorcy sądowego oraz, że konstrukcja postanowień tego Porozumienia doprowadziła w efekcie do umniejszenia masy upadłości i pokrzywdzenia ogółu wierzycieli, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią przedmiotowego „Porozumienia”. Dalej na pominięciu istotnej w sprawie okoliczności dotyczącej zabezpieczenia hipotecznego spleconego kredytu inwestycyjnego, a w konsekwencji przyjęcie, że spłata tego długu nastąpiła z pokrzywdzeniem wierzycieli upadłego, podczas gdy w postępowaniu upadłościowym należności zabezpieczone hipotecznie korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipotecznie. Sąd Apelacyjny uznaje powyższy zarzut za bezzasadny. W pierwszej kolejności zwraca uwagę na to, że został wadliwie skonstruowany. Żadna ze stron nie kwestionowała tego, że upadły nie uzyskał zgody tymczasowego nadzorcy sądowego na zawarcie Porozumienia. Ustalona przez Sąd Okręgowy okoliczność jest zatem prawdziwa. Sporne co najwyżej może być to czy powyższa czynność wymagała zgody tymczasowego nadzorcy sądowego. To jednak nie było przedmiotem ustaleń Sądu I instancji lecz jego rozważań prawnych. Przechodząc jednak do porządku dziennego nad tym błędem pozwanego a koncentrując się na istocie poniesionego zarzutu należy zwrócić uwagę, że okoliczności na podstawie, których Sąd Okręgowy oparł swój pogląd o naruszeniu art. 76 ust. 3 i art. 61 puin są bardzo skromne. O tym, że jest tak jak wskazuje Sąd Okręgowy, decydować może relacja wartości dokonanej czynności do wielkości całego majątku upadłego bądź znaczenie zbytego składnika majątkowego dla prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Praktycznie tylko z jednej wypowiedzi Sądu Okręgowego można próbować ustalić, że został zbyty najcenniejszy składnik majątku upadłego. Jest to wystarczające aby mogło decydować to o ważności bądź nieważności tej czynności. W ocenie Sądu Apelacyjnego to czy Porozumienie, z uwagi na termin jego zawarcia wymagało czy też nie wymagało zgody tymczasowego nadzorcy sądowego ma znaczenie drugorzędne. Istotna jest bowiem relacja postanowień tego porozumienia do art. 127 puin. Innymi słowy nawet uwzględnienie tego zarzutu pozwanego nie będzie prowadziło do skutecznego zakwestionowania zaskarżonego wyroku jeżeli omawiana czynność zostanie pozbawiona skuteczności z innej przyczyny. Zdaniem Sądu Apelacyjnego sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie o czym będzie jeszcze dalej mowa. Drugi szczegółowy zarzut naruszenia art. 233 § 1 Kpc także jest bezzasadny. Co do błędnej jego kwalifikacji za zbędną należy uznać potrzebę jego ponownej oceny pod tym kątem. Ocena taka została już przedstawiona. Nie chcąc dokonywać zbędnych powtórzeń Sąd Apelacyjny poprzestaje na wcześniejszych stwierdzeniach. Pomijając problem jego błędnej kwalifikacji zarzut ten jest także niesłuszny. W przypadku zapłaty długu jeszcze niewymagalnego, a z taką sytuacją mamy do czynienia, prawo upadłościowe abstrahuje od tego czy czynność prowadząca do naruszenia przepisów prawa upadłościowego jest korzystna dla masy upadłości. Nawet gdyby była zakładając, że w ramach postępowania upadłościowego nie uzyska się większych wartości, nie ma to najmniejszego znaczenia. W pierwszej kolejności z tej przyczyny, że takie założenie jest nieupoważnioną spekulacją na temat możliwych przyszłych zdarzeń ale przede wszystkim dlatego, że narusza zasady na jakich mają być zaspakajani wierzyciele upadłego w ramach tego postępowania, co prowadzi do podważenia sensu jego wdrażania a na samym początku obowiązku jego inicjacji po stronie dłużnika. Oczywistym jest, że wierzyciele, którzy posiadają rzeczowe zabezpieczenia swoich wierzytelności są inaczej traktowani w aspekcie ich zaspakajania z funduszy masy w porównaniu do wierzycieli, którzy takiego zabezpieczenia nie posiadają. Ten oczywisty fakt nie daje jednak wierzycielom posiadającym takie zabezpieczenie innych praw poza tymi, które przewiduje dla nich puin a przede wszystkim nie daje im prawa do zaspakajania swoich wierzytelności poza określonymi w nim procedurami likwidacji masy upadłości i podziału jej funduszy. Stawiając powyższy zarzut pozwany Bank zdaje się nie dostrzegać jeszcze jednej okoliczności. Jego zabezpieczenie hipoteczne przestało istnieć. Oceniając jego sytuację na dzień wyrokowania ani nie zgłosił wierzytelności do postępowania upadłościowego (...) sp. z o.o. w K. ani nie posiada zabezpieczenia hipotecznego, które upoważniałoby go do szczególnego traktowania w ramach postępowania upadłościowego.

Przechodząc do oceny podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego Sąd Apelacyjny uznaje je w całości za bezzasadne.

Zarzucając w pierwszej kolejności naruszenie art. 127 puin skarżący zwraca uwagę na to, że to nie upadły ale osoba trzecia dokonała spłaty długu kredytowego. W toku postępowania przed Sądem I instancji pozwany powoływał się na to, że nabywca nieruchomości po pierwsze jest jego dłużnikiem rzeczowym a po drugie on jako odbiorca przekazu skonstruowanego w ramach Porozumienia miał prawo przyjąć świadczenie przekazanego, którego spełnienie polecił mu przekazujący. W tak skonstruowanym przekazie przekazującym był (...) sp. z o.o. w K., przekazany nabywca nieruchomości a odbiorcą przekazu pozwany. W obu przypadkach świadczenie jest co prawda spełniane przez inną osobę niż upadły ale jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jest to świadczenie, które powinno zostać spełnione do jego rąk. Gdyby zapłata była dokonywana przez upadłego, w okolicznościach sprawy, nie można by było mieć wątpliwości, że taka zapłata zostałaby uznana na podstawie art. 127 puin za bezskuteczną stosunku do masy upadłości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, jeżeli osoba trzecia, w terminie określonym w art. 127 ust. 3 puin, dokonuje zapłaty zobowiązania upadłego, które nie jest wymagalne, należącymi do upadłego środkami pieniężnymi, zapłata taka jest bezskuteczna w stosunku do masy upadłości nawet wtedy gdy obowiązek spełnienia tego świadczenia przez osobę trzecią wynika także z innego stosunku prawnego. Nie było sporne między stronami kiedy i na podstawie jakich czynności nastąpiła zapłata niewymagalnej wierzytelności upadłego. Podobnie jak to, że czynności te były realizowane w okresie ochronnym, o którym mowa w art. 127 ust. 3 puin. Odwołując się treści odpowiednich postanowień umowy sprzedaży nieruchomości i Porozumienia nie można mieć wątpliwości co do tego z jakich czynności pochodziły środki należne upadłemu jak i tego, że to one były przekazywane pozwanemu w ramach spłaty jego niewymagalnej wierzytelności, przez nabywcę nieruchomości. Z całą oczywistością wynika to z § 4 umowy sprzedaży, w którym mowa o obowiązku nabywcy, zapłaty ceny m.in. na rzecz pozwanego. Z kolei przywoływane już kilkakrotnie Porozumienie nawiązuje do uprzedniej umowy sprzedaży i hipotek obciążających sprzedaną nieruchomość. Wbrew zatem twierdzeniom pozwanego spłata wierzytelności zabezpieczonych hipotekami przez nabywcę nieruchomości nie następowała z uwagi na jego odpowiedzialność jako dłużnika rzeczowego z posiadanych przez niego funduszy lecz jako dłużnika osobistego (...) sp. z o.o. w K. dysponującego pieniędzmi należnymi tej spółce jako sprzedawcy z tytułu zapłaty ceny. Ponadto gdyby zamiarem nabywcy nieruchomości jako dłużnika rzeczowego było dokonanie spłaty wierzyciela hipotecznego za całkowicie zbędny należałoby uznać udział w Porozumieniu (...)sp. z o.o. w K. gdyż z chwilą sprzedaży nieruchomości spółka ta przestała być dłużnikiem rzeczowym. Jej udział w Porozumieniu jest uzasadniony jedynie wtedy gdy spłaca się jej wierzyciela osobistego, ze środków pochodzących z należnej jej ceny.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego bezzasadny jest także drugi zarzut naruszenia prawa materialnego a to art. 76 ust. 3 puin aczkolwiek co wcześniej już sygnalizowano prawidłowość zastosowania tego przepisu przez Sąd Okręgowy może budzić pewne wątpliwości. Wątpliwości te biorą się ze szczupłości informacji jakie stanowiły podstawę do przyjęcia, że zawarcie przez (...) sp. z o.o. w K. umowy sprzedaży nieruchomości wymagało zgody tymczasowego nadzorca sądowego. Za taką oceną tj. przyjęciem że sprzedaż nieruchomości była czynnością przekraczającą zwykły zarząd majątkiem tej spółki, która zgodnie z 76 ust. 3 puin w związku art. 38 ust. 1 puin wymaga zgody nadzorca, przemawia przedmiot tej czynności i jej wartość. Te elementy powinny być uznane za decydujące do momentu gdy podmiot kwestionujący taką ocenę przedstawi dowody wskazujące na to, że czynność ta powinna być inaczej oceniana. Nie można tracić z pola widzenia tego, że to pozwany kwestionował taką ocenę. On też powinien wykazać, że czynność ta powinna być inaczej oceniana tj. jako czynność zwykłego zarządu a zatem nie wymagająca zgody tymczasowego nadzorca sądowego. Zgodnie z art. 3 Kpc strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Z powyższego przepisu wynika więc, iż obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 Kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 Kc). Samo zaś twierdzenie strony nie jest dowodem a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Pogląd taki prezentuje Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 listopada 2001 r. I PKN 660/00 Wokanda 2002/7-8/44 a Sąd Apelacyjny w pełni

go podziela. W związku z ogólną regułą o rozkładzie ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 Kc rozróżnia się następujące fakty wymagające udowodnienia :

- fakty prawotwórcze (np. fakt zawarcia umowy, wyrządzenia szkody),
- fakty tamujące powstanie prawa (np. brak jednego z warunków ważności czynności prawnej),
- fakty niweczące prawo (przedawnienia, prekluzja).

O ile fakty prawotwórcze mają zostać udowodnione przez powoda to zadaniem pozwanego jest udowodnienie faktów tamujących lub niweczących. Z treści art. 6 Kc, nie wynika bowiem, że ciężar dowodu zawsze obciąża powoda. Ciężar dowodu spoczywa bowiem na tym, kto z faktu tego wywodzi skutki prawne. W tej mierze Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zawarty w wyroku z dnia 26 stycznia 2012 r. I ACa 1489/11, LEX nr 1236067, zgodnie z którym rozkład ciężaru dowodu (art. 6 Kc) i jego procesowy odpowiednik (art. 232 Kpc) nie może być rozumiany w ten sposób, że ciężar dowodu zawsze spoczywa na powodzie. W razie sprostania przez powoda ciężącym na nim obowiązkom dowodowym, na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpekcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa. Pozwany tak w toku postępowania przed Sądem I instancji jak i w złożonej apelacji ogranicza się jedynie do kontestowania stanowiska Sądu I instancji nie przedstawiając żadnych dowodów dla poparcia swoich racji.

Za bezzasadny uznaje Sąd Apelacyjny także ostatni zarzut naruszenia prawa materialnego a to art. 61 puin. W okolicznościach niniejszej sprawy ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. w K. prowadzi do bezskuteczności z mocy prawa zapłaty niewymagalnego długu upadłego a dalej do uznania, że pochodzące od upadłego środki pieniężne zostały mu przekazane z naruszeniem prawa. Uniemożliwia to przyjęcie, że między upadłym a jego wierzycielem doszło do ostatecznego rozliczenia łączącego ich stosunku zobowiązaniowego, gdyż ten może zostać rozliczony jedynie w ramach postępowania upadłościowego. Pozyskane przez niego środki należące do majątku upadłego z tytułu ceny sprzedaży nieruchomości powinny zostać mu zwrócone a obowiązek żądania ich zwrotu obciąża syndyka masy upadłości.

Ostatni z zarzutów apelacji pozwanego, zarzut potrącenia wierzytelności wzajemnej, nie może prowadzić do oczekiwanego przez niego skutku. Ocena istnienia wzajemnej wierzytelności wierzyciela w stosunku do upadłego należy w pierwszej kolejności do organów postępowania upadłościowego a do sądu procesowego dopiero wtedy, gdy wierzytelność ta nie zostanie uwzględniona w ramach postępowania upadłościowego w całości lub w części. Pozwany nie zgłosił swojej wierzytelności do tego postępowania a przynajmniej nie powołuje się na te okoliczności. Sąd Apelacyjny nie uchyla się od oceny dopuszczalności potrącenia wierzytelności wierzyciela z wierzytelnością wzajemną upadłego jest jednak zdania, że ocena taka może być dokonana dopiero wtedy gdy istnienie i zakres wierzytelności wierzyciela będzie przedmiotem analizy organów postępowania upadłościowego i z uwzględnieniem właściwych przepisów puin. W innym bowiem razie doszłoby do obejścia przepisów regulujących zgłaszanie i ustalanie wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego a także oceniając jedynie ekonomiczny efekt złożonego oświadczenia o potrąceniu, zasady regulujące zaspakajanie wierzycieli z majątku masy upadłości.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny w pkt. 1 wyroku oddalił apelację pozwanego na podstawie art. 385 Kpc. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 98 Kpc w myśl zasady odpowiedzialności za wynik postępowania. Na koszty, którymi obciążono stronę powodową składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalone w wysokości stawki minimalnej określonej według § 12 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. t.j. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.).

SSO del Beata Kurdziel SSA Andrzej Struzik SSA Robert Jurga